

Lahden kaupunki
PL 202
15101 LAHTI

SELVITYS- JA LAUSUNTOPYYNTÖ

25.4.2024

Viite: 17.04.2024 vireille tullut oma aloite

EOAK/2310/2024 LAITOSÄÄNESTYKSEN JÄRJESTÄMINEN VAALILAISIA TARKOITETUISSA PAIKOISSA (LAHTI)

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehet toimittivat 17.1.2024 eri paikkakunnilla tarkastuksia ennakoäänestyspaikkoina olleisiin laitosäänestyskohteisiin.

Laitosäänestyskohteiden selvittämisen aikana kävi ilmi, että joissain kunnissa tai kaupungeissa voi olla ympärivuorokautista hoitoa antavia sosiaalihuollon toimintayksiköitä, joissa ennakoäänestystä ei ole, syystä tai toisesta, järjestetty. Lisäksi tarkastuksella nousivat esille vaihtelevat käytännöt ja erilaiset yhteistyötavat yksikköjen kanssa.

Tästä syystä päätin ottaa eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla omasta aloitteestani tutkittavaksi joidenkin kuntien laitosäänestyskäytäntöjä.

Tässä yhteydessä päätin tutkia myös, miten laitosäänestyskohteet valikoituvat (vaalilaki 9 § 1 mom. 3 kohta).

Äänioikeuden käyttäminen

Suomen perustuslain 14 §:n 1 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää valtiollisissa vaaleissa.

YK:n vammaissopimuksen 29 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat varmistamaan, että vammaiset henkilöt voivat tehokkaasti ja täysimääräisesti osallistua poliittiseen ja julkiseen elämään yhdenvertaisesti muiden kanssa ja, että heillä on oikeus ja mahdollisuus äänestää.

Laitosäänestyskohteet

Vaalilain 9 luvun 1 kohdan 3 momentin mukaan ennakkoäänestyspaikkoja ovat sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt, sosiaalihuollon toimintayksiköt, rangaistuslaitokset sekä Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen varuskunnat ja Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavat yksiköt (laitos).

Päijät-Hämeen hyvinvointialuetta pyydettiin toimittamaan listaus oikeusasiamiehen kansliaan sosiaalihuollon julkisista yksiköistä/laitoksista, jossa on ympärivuorokautista asumista (pl. lastensuojeluyksiköt).

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen 16.1.2024 toimittaman listauksen mukaan Lahdessa toimivat seuraavat julkiset yksiköt:

- Timontalo, Hoitokodintie 10, 15560 Nastola
- Palvelukeskus Linnunlaulu, Toritie 10, 15550 Nastola
- Lepolakoti, Kerinkallionkatu 13, 15520 Lahti
- Kärpäsén palvelutalo, Palokunnantie 9, 15800 Lahti
- Jalkarannan palvelutalo, Tarjantie 56, 15950 Lahti
- Mukkulan palvelutalo, Mastokatu 8, 15240 Lahti
- Lehtiojan palvelukeskus 1.krs, Lehtiojantie 2, 15240 Lahti
- Lehtiojan palvelukeskus 2.krs, Lehtiojantie 2, 15240 Lahti
- Lehtiojan palvelukeskus 3.krs, Lehtiojantie 2, 15240 Lahti
- Lehtiojan palvelukeskus 4.krs, Lehtiojantie 2, 15240 Lahti
- Lehtiojan palvelukeskus 5.krs, Lehtiojantie 2, 15240 Lahti
- Palvelukeskus Onnelanpolku 2.krs, Harjulankatu 1, 15150 Lahti
- Palvelukeskus Onnelanpolku 3.krs, Harjulankatu 1, 15150 Lahti
- Salinmäen Palvelukoti, Mäntsäläntie 55, 15610 Lahti
- Launeen autismiyksikkö, Mustamäenkatu 89 A-C, 15700 Lahti
- Hakamaan tila (Hakamaan maatila), Kumiantie 794, 15560 Nastola
- Launeen erityisasuminen, Mustamäenkatu 89 A, 15700 Lahti
- Launeen lyhytaikaishoito, Mustamäenkatu 89 A, 15700 Lahti
- Launeen lastentalo, Mustamäenkatu 89 D, 15700 Lahti
- Harjun palvelukoti, Keskussairaalankatu 20, 15850 Lahti
- Huvikadun palvelukoti, Huvikatu 2 B, 15240 Lahti
- Huokotien palvelukoti, Huokotie 3, 15550 Nastola
- Renkomäen palvelukoti, Piisamikatu 6, 15680 Lahti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimitti puolestaan 12.1.2024 oikeusasiamiehen kansliaan listauksen yksityisistä yksiköistä. Tiedot on otettu vielä Valveri-rekisteristä.

Listauksen mukaan Lahdessa toimivat seuraavat yksityiset yksiköt:

- A-klinikka, vieroitushoitoyksikkö, Lahti, Pitkämäenkatu 4, 15300 Lahti
- Attendo Kaarlaaksokoti, Kaarlaaksonkatu 2 15320 Lahti
- Attendo Vallesmanni, Vallesmanninkatu 3, 15300 Lahti
- Attendo Aavatar, Tarjantie 55, 15950 Lahti
- Attendo Kilpiäinen, Huvikatu 2 B, 15240 Lahti
- Attendo Lahden Aalto, Torkonkatu 1, 15300 Lahti
- Attendo Wellamo, Tarjantie 57, 15950 Lahti
- Esperi Hoivakoti Laune, Launeenkatu 76 B, 15610 Lahti
- Tuulikoti, Tuulikatu 2, 15300 Lahti
- Puntarin Lehmuskoti, Sammonkatu 3, 15140 Lahti
- Tukena Koivumetsä, Makarantie 10, 15230 Lahti
- Dila-kodit Palvelukoti Betel, Sibeliuksenkatu 6 B, 15110 Lahti
- Marie-koti, Kasakkamäentie 16, 15800 Lahti
- Johanna-koti, Kariniemenkatu 22, 15140 Lahti
- Medivida Mannakodit, Heinolantie 506, 16100 Uusikylä
- Mainiokoti Wanha Lahti, Rautatienkatu 20, 15110 Lahti
- Mikael-kylä, Kyläkatu 140, 15700 Lahti
- Mäntyniemikoti, Tuomarintie 21-24, 15540 Villähde
- Hoitokoti Lähde, Eteläinen rengastie 3, 15700 Lahti
- Keltainen talo, Puotikatu 3-5, 15700 Lahti
- Sininen talo, Puotikatu 3-5, 15700 Lahti
- Vihreä talo, Puotikatu 3-5, 15700 Lahti
- Kannuskadun palvelukeskus, Kannuskatu 6, 15830 Lahti
- Rinnekodit Teemunkoti, Kasakkamäentie 16, 15800 Lahti
- Torkon talo, Torkonkatu 3, 15300 Lahti
- Sylvia-koti, Kyläkatu 140, 15700 Lahti
- Lahden Validia-talo, Heinäkatu 1, 15140 Lahti
- Lepolankadun palvelukeskus, Lepolankatu 14 E, 15210 Lahti

Selvitys- ja lausuntopyyntö

Pyydän ilmoittamaan lausunnossa, onko em. yksiköissä järjestetty laitosäänestys vuoden 2024 presidentinvaaleissa.

Pyydän myös ilmoittamaan, onko Lahden kaupungin alueella sellaista sairaalaa, rangaistuslaitosta, Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavaa joukko-osastojen varuskuntaa tai Rajavartiolaitoksen varusmieskoulutusta antavaa yksikköä, jossa on järjestetty/ei ole järjestetty laitosäänestys sekä onko kunnanhallituksen päätöksellä järjestetty laitosäänestystä muissa yksiköissä.

Jos kaikissa yksiköissä tai laitoksissa ei ole järjestetty laitosäänestystä, niin pyydän ilmoittamaan nuo yksiköt ja laitokset sekä perustelut sille, miksi laitosäänestystä ei ole järjestetty.

Pyydän toimittamaan lausunnon ja selvityksen liitteenä päätöksen laitosäänestyksen järjestämisestä sekä mahdolliset muut laitosäänestyksen järjestämiseen/järjestämättä jättämiseen liittyvät päätökset.

Lisäksi pyydän selvityksessä ilmoittamaan seuraavat asiat:

- miten tieto kunnan alueella sijaitsevista yksiköistä ja laitoksista on kerätty,
- milloin äänestys kussakin yksikössä ja laitoksessa on järjestetty (1. ja 2. kierros),
- vaalitoimikunnan kokoonpano kussakin yksikössä ja laitoksessa,
- miten tuleviin Europarlamenttivaaleihin on valmistauduttu laitosäänestyksen osalta,
- miten yksikön/laitoksen kanssa sovitaan äänestyksen järjestämisestä ja kenen vastuulla yhteistyö yksikön/laitoksen kanssa on, sekä
- onko kunnalla muita erityisiä huomioita laitosäänestysten järjestämisestä.

Pyydän Lahden kaupunginhallitusta lähettämään selvityksen ja lausunnon viimeistään 31.5.2024.

Asiakirjat pyydetään lähettämään ensisijaisesti sähköisessä muodossa eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kirjaamon sähköpostiosoitteeseen oikeusasiamies@eduskunta.fi. Jos selvityksen sisällössä on salassa pidettävää tietoa, tulee sähköposti lähettää eduskunnan turvapostipalvelun kautta osoitteessa <https://turvaviesti.eduskunta.fi/> ja vastaanottajaksi tulee merkitä oikeusasiamies@eduskunta.fi.

Asiakirjat voi myös lähettää postitse eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kirjaamoon.

Apulaisoikeusasiamies
Maija Sakslin

Notaari
Sanna-Kaisa Frantti

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.